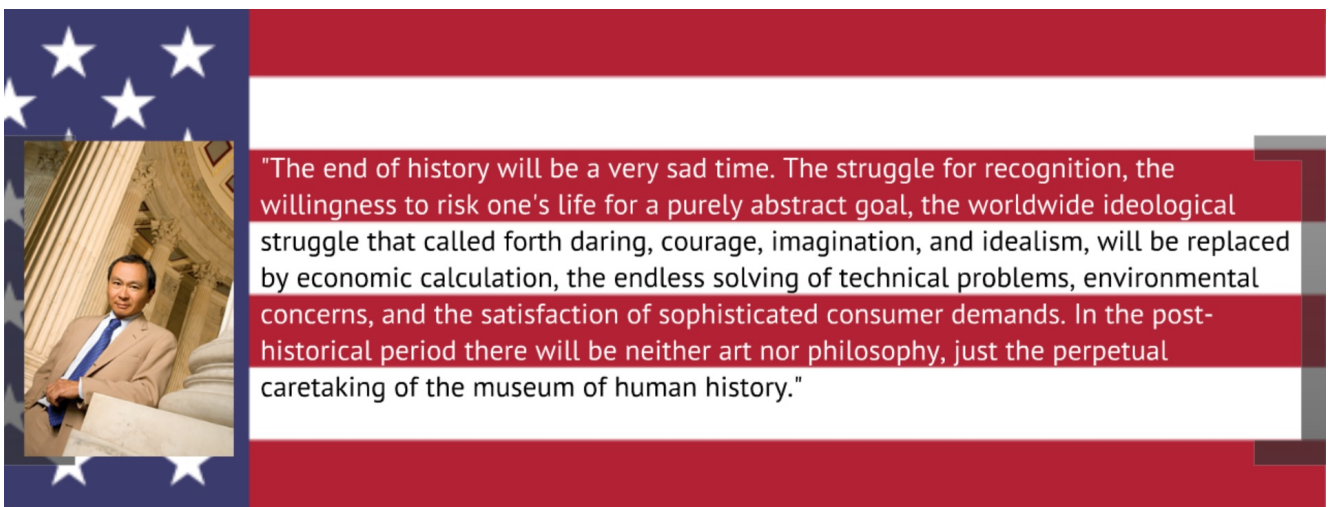

Kedsommelighedens Politik

Der er ikke længere store idealer at dø for, råbte jeg begejstret ud i klassen. Det er helt slut med den slags; I kan spise jeres burgere, se TV og kede jer ihjel med god samvittighed, fortsatte jeg. På nøjagtig samme tidspunkt stod Lars Løkke Rasmussen i Folketingets Åbningsdebat og overvejede, hvordan han som statsminister vil bruge de 60 øre per hundredekroneseddel et eventuelt udgiftsstop kan give.

Så blev det tid for endnu en regeringsrokade. [Den 8nde i rækken](#), som læseren allerede ved. Nogenlunde samtidig som Helle Thorning rokerede, diskuterede jeg Francis Fukuyamas teori om 'Historiens Afslutning' med mine elever. Jeg var nået til præcis det sted i min præsentation, hvor Fukuyama påstår, at den post-historiske æra vil blive en meget bedrøvelig tid: Der vil ikke rigtig være noget tilbage at kæmpe for, vores fantasi og forestillingsevne vil sløves, mod og dristighed vil drukne, og kedsomheden vil, som langsomt snigende tågebanker, begrænse vort åndelige udsyn. Politik vil i den post-historiske æra bestå af endeløse økonomiske beregninger, og – ikke mindst – tilfredsstillelse af meget sofistikerede forbrugerbehov.

Citat fra Francis Fukuyama mundvandsfremkaldende essay, "The End of History?" fra The National Interest, sommeren 1989.

Skønt essayet har 25 år på bagen, er Fukuyamas hypotese på ingen måde uaktuel. Den sætter megen moderne politik i perspektiv, og den stiller dybe eksistentielle spørgsmål til det vestelige menneskes tilværelse i de liberale demokratier.

Måske var det ikke lige der i præsentationen, vi var nået til. Måske vi skulle til at beskæftige os med [Rammsteins perspektivering](#) af det post-historiske problemkompleks. Og måske var det ikke oven i regeringsrokaden, men så var det i hvert fald på samme tidspunkt, som Lars Løkke Rasmussen fra landets fineste talerstol regnede på, hvordan man kan bruge ekstra 60 øre per hundredekroneseddel et eventuelt offentligt udgiftsstop kan give.

Jeg stod foran tavlen i klasselokalet, og måtte jo nødvendigvis spørge de unge mennesker om ikke, det er ganske tydeligt, at Fukuyama har ret i sin beskrivelse af den post-historiske tid. Politiske idé-kampe er det slut med, så politikerne skifter parti eller melder sig ud, når selvrealiseringen synes at kræve det – altså pyt da med hvad vælgerne troede de stemte på – og derfor de mange regeringsrokader. Debatten er afløst af spin og indstuderet sprogbrug: Lars Løkke gør sig umage med at få sagt "udgifts-stop" og "byrder for erhvervslivet" på den helt rigtige måde. Han har gået til det sammen med alle de andre politikere i folketinget. De har øvet sig i at sige "31 lempelser på udlændingeområdet", stået foran spejlvæggen og koreograferet enhver, såkaldt politisk, udtalelse. Thorning har udfordret Østergaard og Vestager: "kan I sige, "helt ud af krisen" lige så overbevisende som mig?"

Liberalismens tomhed

De politiske kommentatorer er usikre på, om de virkelig skal være frustrerede over de politikere, de vurderer og kommenterer. Fukuyama mener (måske), at den post-historiske tid er en trist tid og i [Deadline](#) er kommentatorerne frustrerede over, at politikerne ikke rigtig taler om noget;

de savner visioner, nye bud på radikalt anderledes organisationsformer.

Men i virkeligheden bør vi alle være jublende glade – i hvert fald alle os, der bor i den post-historiske del af verden. Et sted i sit sublime essay om historiens ende, skriver Fukuyama, at liberalismens konsum-samfund er ganske upersonligt og blottet for iboende mening. Det lyder jammerligt, men er i virkeligheden den befrielse, menneskeheden har sukket efter siden plovens opfindelse. Den politiske debat i Danmark afspejler denne "meningsløshed", og det skal vi være glade for. Den livsfarlige ideologiske kamp ånder ud: "we all live in America", som Rammstein synger.

Set fra Østen. Europa... er det ikke noget med Grækenland, krise, svækkelse? I Asien ser man på europæerne som moderne og sympatiske, men blottede for lederevner og forståelse for det med yin og yang.

Blød, moderne og på fædreorlov

AF TINE EIBY

svækkelse sygdoms, ø, ligesom der og konflikterne i EU som et med krisen og live side – og portrætteres tiller op og gør det er, står ikke

er ikke med l at asiaterner og væsentlig der. Europa t som et sted, gode værdier, som miljø og ikke som en l at gå foran. af undersøgel- å medierne, maundersø- lver at EU. ! – er velkendte er asiaternes un også ord og «sympa- ne kender til is, de ser bare k, der formår

Ramadan, den kristne jul og påske og det kinesiske nytår i februar.

En far fra London demonstrerer for retten til, at par kan vælge deres egen jordemor på hospitalerne. Mere europæisk bliver det næppe. FOTO: SEE LI/DEMOTIX

ikke rigtigt selv forstår eller påskønner»

igen britisk- og amerikansk-baserede og

serius interesse for resten af Østen. Men

vektand nået et niveau, hvor man ifølge Orstrøm Møller begynder at interessere sig for det ikke er helt forkert? Ifølge Mahbubani er det blandt kin lektuelle *comme il faut* at sige, Mao havde 70 procent ret og uret.

Den tankegang finder man sempel også i retssystemet i d orienterede del af Asien, hvor Jørgen Orstrøm Møller fortal handler om balancen yin-yang «En domstolskendelse fra sjældent være, at A har ret og ofte at A har mest ret, og B h ret, og så forhandler man sig løsning gennem det juridiske man skærer ikke igennem.»

Den såkaldte *Asian Way* fic os vesterlændinge mere pragt også udemokratisk, fordi bes i vid udstrækning tages af de ved bedst' ifølge den meritok tankegang, som dyrkes her ø vi må i Europa lære at affind at «europæisk demokrati fun i Europa», som diplomaten C

Der er ikke længere store politiske opgaver at kaste sig over, hengive sig til og dø for i den vestlige verden, skriver Fukuyama. Tilbage er endeløse beregninger – finanslove – og tilfredsstillelse af stadig mere sofistikerede forbrugerbehov. Man kunne godt vove den påstand, at både vi vælgere og vores politikere blander marked og stat sammen, når vi – ser det ud til – mener staten skal tilfredsstille

livstils-behov og politikerne tror, de skal imødekomme dem. Man kunne påstå, at det er denne sammenblanding, der gør den politiske debat i Danmark så intetsigende. Illustrationen er lavet ud fra en artikel om Asiens syn på Europa, som Weekendavisen bragte 27. marts 2013.

Den største trussel mod menneskeheden i den post-historiske orden er ikke fattigdom, ikke fanatisme eller andres tossede idéer, det er kedsomhed, vurderer Fukuyama. Du må spise lige, hvad du vil, købe kunst og design, der kan polstre din unikke personlige identitet, du må være handy og kaste dig ud i et hvilket som helst-gør-det-selv-og-gør-familien-glad projekt; og nye til efterhånden som det forrige bliver kedsommeligt eller æstetisk utilfredsstillende.

Få nu afsluttet historien helt

I den fortsat historiske verden drømmer folk om toiletter med vandskyld og elektricitet. De drømmer om rene fødevarer, rent drikkevand og luft, som ikke er farlig at indånde. De vil gerne skændes om opvasken, gå til psykolog og parterapi, kæmpe med at få balancen mellem familieliv og arbejde til at gå op, stå i kø efter Kählervaser og overveje, hvad de skal bruge 60 øre til – altså efter de først har brugt 100 kroner.

Der er med andre ord stadig problemer ved historiens afslutning. Fukuyama siger ikke noget andet. Pointen er blot, at det ikke er problemer, som ikke kan løses inden for rammerne af det liberale demokrati – slet ikke hvis det "sidste menneske" selv gider besvære sig lidt med at finde mening i tilværelsen. Vi har i særdeleshed misforstået idéen med politik, hvis vi forestiller os, at det er statens opgave at afhjælpe meningsløshed. Vi har ikke brug for "phantaster", politikere med visioner eller radikalt anderledes forestillinger om, hvordan vi kunne have det. Herregud, vi har kun vores kedsomhed at bekæmpe.

Og den kunne vi passende bekæmpe ved at kæmpe for at få

afsluttet historien i de regioner – også mentale regioner – hvor den endnu ikke er afsluttet. Det er nationalismen i vores egen baghave, det autoritære demokratis opblomstring i øst (putinismen), det er krigene i Mellemøsten, det er flygtninge- og migrationsstrømmene derfra og fra Afrika, og det er selvfølgelig den globale opvarmning og energispørgsmålet. Det er den slags emner, der har virkelig betydning, det er dem der lægger verden øde og ødelægger liv – og gør det u-kedeligt.

De amerikanske idealer er nået ud i alle verdens afkroge. De har ikke materialiseret sig alle steder. Men det vil de, mener Fukuyama, også selvom der rundt omkring kæmpes imod dem. Det sker ikke helt så nemt, som han troede i 90'erne, men han tror stadig på det. De fleste mennesker foretrækker frihed og retfærdighed. Om Islamisk Stat, sagde Fukuyama den 9. oktober til the New Statesman: "The attraction of this kind of radicalism to most people is zero."

Politikken er blevet kedsommelig og visionsløs, fordi der ikke længere er store politiske problemer at forholde sig til i vores del af verden. Der er kun forbrugerbehov at tilfredsstille. Det er i hvert fald Fukuyamas pointe. Det er i første omgang en eksistentiel krise, vi har i Europa og i mindre grad en politisk og økonomisk krise.

Hvis vi som vælgere og deltagende medborgere kunne indse i hvilket omfang dette er sandt, kunne vi formodentlig også få

en mere interessant politisk diskussion. Vi kunne få politikere der prioriterede bedre og følte at de rent faktisk kunne gøre en reel "forskel", der hvor der er en reel forskel at gøre, og ikke bare justere vores potentielt endeløse og stadigt mere æstetiske behov.

Vi har brug for politikere, der rejser ud af landet og sammen med verdens øvrige ledere løser de rigtigt store globale og grænseoverskridende problemer. Resten kan og må vi selv tage ansvar for. Lad os få afsluttet historien. Den sidste politiker lukker og slukker.

For interviewet i New Statesman, jeg henviser til i sidste billedtekst se [her](#).